

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'— četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu.

Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITIČEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo:
Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 6.

Dopisi se pošiljajo urednistvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana za zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po-
pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

V znamenju dekadence.

Ne samo na Slovenskem — na vsej črti. Od Lizbona do Karpat, od Amsterdama do Napolja označuje vse politično življenje ta markantni pojav, da socialni klerikalizem izgublja ono notranjo dinamično ekspanzivnost, ki je izvirajoč iz nedelavne predogmatičnosti starih liber. strank in ravnaoč se po od marksistiških krogov in od dalekovidnejših katoliških mož kakor Ketteber in Leon XIII. propagiranih načelih preplavil vso srednjo Evropo z od začetka resno zanišljeno pozneje od avtoritarno-ultramontanskega duha korumpirano krščansko-socialno politiko. Zunanji sijaj te začetkoma humanitarne politike se je zgubljal polagoma in dandanes smo svedoki, kako pogrom za pogromom, udarec za udarcem, ruši kakor iz kartonaže zlepljen stolp vso ono v nebo hvalisano stavbo laži-krščanskega socializma. Na Portugalskem ločitev cerkve od države, v Španiji sistem Canalejas, na Francoskem ločitev cerkve od šole in slučaj Sangnier, v Avstriji falita nemških krščanskih socialcev in, joj! sedaj še na Nemškem grandiozni politični maček pred karnevalom — to mora biti n. pr. urednikom okoli Slovence že preveč. Če velikani padajo, se potuhne zviti piccolo v kot in se čuti varnega in močnega. Tako slovenski klerikalci. Če zadenejo ultramontanizem se petkrat večje izgube, »Slovenec« bode pozavno vpil vsem »vernim Kranjcem«, da je njegova ideja na višini.

Ali to ni nezasišano? Nad 20.000 maš se je bralo na tej in oni strani črnozlatih meja za nemški centum, vsa jezuitska prekanjenost je bila mobilizirana, vsa rezerva, hromi, slepci, bolniki, nevedne služke, vse je bilo dobro, vse se je postavilo na noge in uspeh je bil — po bita klavnost in urnebesna blamaža. Jehova je obrnil svoje obličje od Izraela in položil njegovo usodo v roke nasprotnika, ker je videl, da je ta pravičnejši in resnicoljubnejši. Samo uborno slovensko ljudstvo je spregledal in ga pustil dinastijski Sušteršič-Krek-Lampe, da se še poigra z njim ko z mišjo mačka. Seveda, kolo se bode zavrtelo tudi pri nas, to ve najboljši S. L. S. in od tod politične orgije, češ, après nous le déluge.

Ce se kaj podere, prihaja ta nerodnost gotovo od tega, ker je slonela stavba na pesku, gnilobi in na patentni nepoštenosti konstrukterja. Ako bi bile res ljudske težnje narekemale in postularile krščansko-socialno politiko, bi bil ta svetovni fiasko izostal. Ako pa kavzalnost v socialno-politični evoluciji ni prazen zvok, morajo vedeti tudi mogotci v deželnem dvorcu, koliko da je bila ura in ako posluhnejo, morajo slišati, da se bliža bodočnost, ki jim ne bode sejala rožic pod noge. Morda se bodo spomnili onih Mahničevih časov in prvega katoliškega shoda, ampak oni ne bodo mogli spoznati samih sebe. Kam je izginila ona duševna koncentriranost v ciljih in mlada samozavestnost od katoliških nauk prevzetih duhov? kam prepričanje o svoji misli, odkritosrčna odločnost v borbi in kolikortolika taktčnost v izbiranju orožja? Tamerlan je bil začetkom dober vladar. Ljubil je umetnost in jo podpiral. Ali on je hotel biti svetovni vladar in je postal. Toda njegovi državi je nedostajalo organične konstrukcije, njegova podjetja je narekoval slučaj in zato je bil njegov konec tako zelo nesladen Konec S. L. S. mu bo mutatis mutandis zelo podoben. Poneumjeno, zbegano ljudstvo, občna nemoralnost, korumpirani značaji, falitne deželne finance, pogrom zadružništva, splošna kulturna zaostalost, to bodo sledi, ki jih bode zasledoval slovenski kulturni zgodovinar, da oceni razdiralno početje klerikalne vsemoččnosti.

Hierarhično načelo katolicizma je postalo prvi karakteristikon S. L. S. Potipaj krščanskega socialca le malo in prikazal se bode absolutistični avtoritarec. To je nekaki jože-finizem v izdaji molitvenih knjžic. Vse za ljudstvo, ampak nič z ljudstvom. Krinko konstitucionalizma predpisujejo državni zakoni, zato jo morajo klerikalci nositi. In glej! Iz potrebe nastane čednost! Revno ljudstvo, ti imaš pravico, da oddaš semtertje od župnika napisane in kupljene volilne listke, sicer pa molči in plačuj za falitne zadruge, ponesrečene centrale, mlinske podrtije itd. »Kar je gotovo, to je, da je duh cerkve avtoritar, hierarhičen, stopajoč od zgoraj navzdol in konsekvntno antidemokratičen«, tako govori veliki, od vse oficijelne cerkve za tozadevno avtoriteto pripoznani jezuit Lovro Descroys in vse, kar govoriči S. L. S. o svoji duhovitosti, o demokratizmu, je, ker so prvi strankini voditelji duhovniki in njih zaupni oprode, laž, naj je že tu zavestna, drugod nezavestna. Duhovščina, ki se mora pripoznavati k cerkvenim avtoritarnim načelom ne more biti odkritosrčno socialna. Socialna demokratična načela so ji le orodje. In S. L. S. je izrabila to orodje do konsekvntnega, diskreditirala konstitucionalno politiko in demokratično narodno samovlado tako, da bode zelo težko izkoreniniti občno demoralizacijo, v katero je zašlo nevedno, nalagano ljudstvo. Slučaj Sangnier na Francoskem kaže, da cerkev odločno zavrača vsako odkritosrčno demokracijo, na Češkem in Francoskem so se izrekli škofje najodločnejše proti taki politiki in v zadnjih mesecih nudi spor v nemškem centru glede strokovnih organizacij lepo sliko, kako je katolicizmu demokratična misel le dekoracija, deklarativne fraze, skratka dobro došlo sredstvo. To krizo občuti dandanes ves ultramontanizem, to je ona skrita bolezen, ki ga bode ubila. To vedo naši klerikalci in od tod njih mrzlična naglica, da pograbijo, kjer je še kaj za dobiti, korumpirajo, kar še ni korumpiranega, poneumijo, kjer brli še nekaj zdravega razuma, da ubijejo še ono malo kulture, kar je je v njihovo nesrečo zašlo na Slovensko. V znamenju dekadence praznujejo zadnje triumfe! V zadnji uri bodo še pirovali, se nasitili in natočili, izsesali deželi njene soke do poslednjega, saj plačal bode gostijo slovenski kmet in delavec.

Alfa-Omega.

Socializem v narodu.

Tiho in enakomerno potekajo ure, dnevi, tedni, meseci in leta — eden za drugim, za njimi pa ostaja le spomin razočaranja... katecizem naslednje navadno »trdna obljuba« spremeni sedanji način delovanja in temu pripoji novo taktiko, potem katere naj bi se našla prikladnejša in lažja pot med zapletenimi viadukti današnjega labirinta v dosegu lepših in boljših uspehov, bodisi v zasebnem ali pa v javnem življenju.

Toda zopet mine leto, zopet prihajajo v bistvu isti spomini in z njimi ista razočaranja, kakor v predpreteklem letu.

In vendar, kljub temu napredujemo, ker napreduje — človeštvo.

Leto dni — kaka malenkost proti milijonskim legijam človeških bitij in vendar — tudi v tem primeroma kratkem času se pojavlja napredek — ne toliko posameznikov kot splošnosti.

Temni srednji vek absolutizma napravil je mesto svobodnejšemu razvoju, zgodovina posameznikov postala je zgodovina skupnosti, v kateri nastopajo posamezniki le kot zobje vesolnega kolesa, ki se enakomerno vrtili okrog nespremenljive osi prirodnih zakonov.

Naravno je tedaj, da je posplošene vseh človeških želja in zahtev privedlo s seboj tudi nove nazore, ki se tekom stoletij bolj in bolj spopolnjujejo in katerih abstrakt je — socializem.

Posamezna socialistična forma prihaja sicer čestokrat v odpor z drugo sorodno formo socializma, kljub temu pa ostaja jedro — socializem v bistvu eno in isto t. j. pravičnost in enakost.

Boj proti današnji dobi, takorekoč primitivne asocijalizacije, bilo bi blaznost, ker moč ljudske psihe, ki je že prirodno nagnjena k socializmu, ima danes na razpolago sredstva, ki so v svojem bistvu nepremagljiva in ki se niti ne dajo zadrževati, — današnji kapitalistični sistem, ječe in militarizem le pospešujejo njih razvoj — ampak pripravljajo prihod zmagojuči ideji — socializma, ne glede na ovire, ki si jih stavljajo na pot čestokrat v smešni pozi — don Kišota.

Socializem se lahko primerja z vžigalicami, katere, ako pridejo v roke individvijem ne poznavajočim njih učinek, napravijo — požar; nasprotno pa se brez istih in enakih — k življenju potrebnih — pomočkov ne more izhajati.

Treba je tedaj ljudstvu razložiti pojem in pomen socializma ter istega aplicirati tja, kjer more prinašati mnogo dobrih in koristnih sadov in ne le demagoško hvaliti dobro stran istega ter prikrivati njegovo slabo stran, ker istotako, kakor vsaka druga stvar ima tudi socializem svojo svetlo in senčnato stran.

Od samega narodnega idealizma se ne moremo ograbiti ter moramo — volens nolens — prilagati k narodnostnemu ognju tudi gospodarska vprašanja, katera pa izhajajo — ne tajimo si tako ozkosrčno iz — socializma.

Dasi se pojavljajo v človeštvu razni nazori, vendar ne izključujejo iz svojih programatičnih načel več ali manj socialno-gospodarskih vprašanj.

Toda tudi nazori, ki načelno nasprotujejo socializmu, prispevajo sorazmerno socializaciji in je pač naravno, da ta, kdor hoče svoje lastne nazore razširiti in poglobiti v človeštvu, se mora brezpopojno prilagoditi razmeram dotičnika, kateremu jih hoče vcepiti, oziroma spraviti v sklad svoje nazore z njegovimi razmerami.

Na ta način se približujejo — vsaj malo-meščanske stranke vedno bolj med širše plasti naroda in s zastopanjem teh plasti prevzamejo tudi njegove želje, ki pač ne morejo biti drugačne kot socialne, za svoje in s tem delovanjem polagajo svoj tribut na oltar socializma.

Nočem trditi, da se ravnaio vse stranke po teh premisah, dejstvo pa je, da stranka, katera načeloma izključuje nižje plasti od sodelovanja, nima in ne more imeti — bodočnost.

Istotako tudi razredne, socialistične stranke, ki odklanjajo resno in stvarno sodelovanje drugih strank na socialno-gospodarskem

polju, češ, da te stranke (v tem oziru malomeščanske in podobne) ne bodo nikdar revoltirale proti današnjemu sistemu.

Toda kaj nam pomaga, ako spremenimo čašo, ne zboljšamo pa vsebine. Predno spremenimo obliko-sistem, moramo opleniti srca posameznikov, ki se nahajajo v tem sistemu, ker drugače lahko pridemo z dežja pod kap.

Zalostno dejstvo je, da takozvane razredne stranke vzgajajo maso v sovraštvu proti nasprotnim »razredom« in tvorijo na ta način oviro za mirno, obojestransko zadovoljivo, socialno sporazumljenje, ker jim razredni boj služi kot cilj za nadvlado drugih »razredov«, mesto, da bi razredni boj smatrali le za sredstvo pri uveljavljanju svojih gospodarskih in političnih načel.

Geslo vseh pravičnih socialnih strank bode: »Proč z revolucionizmom, hočemo duševne evolucije človeštva!«

Zal, da je danes še mnogo naivnežev, ki vidijo v centralizaciji, bodisi državno-upravni ali pa gospodarsko-socialni, rešitev svojih želja, dasi zdravi razum nasprotuje temu načelu, ker tuja rastlina se more le umetno vzdrževati v tuji zemlji.

Teoretično se more sicer dokazati, da je v centralizaciji delavstva njegova moč, toda praksa govori ravno nasprotno in izpodbija teorijo.

Dokler ne prevzame diferenciacija socializma konkretnije oblike, ki bi bila predpogoji uspešnega in blagodejnega napredka človeštva, nam mora biti vzor diferenciacija — narodov.

Ako hočemo tedaj duševne evolucije in decentralizacije vseh in vsega moramo iskati to, kar nas združuje t. j. narodnostna ideja in njenih tvorih, tedaj njeno slovstvo, umetnost, zgodovino in kulturo, s tem pa tudi narodni boj za enakopravnost vseh narodov, tako, da bodo vsakemu narodu v njegovem okvirju dani vsi predpogoji za vsestranski razvoj.

Čim pa priznavamo obliko narodnosti v jezikovnem in socialnem oziru kot koristno in potrebno, moramo izvajati tudi posledice, iz katerih nastaja vprašanje — z narodom ali proti narodu?

Razvoj socializma in njegovih dobrih strani temelji v narodu, kdor pa vede boj proti socializmu, vede ga tudi proti narodu in obratno. Tak boj pa je boj proti — vetrovom.

F. R.

SPLOŠNI PREGLED.

Hrvaška, Ban Slavko pl. Cuvaj je podaril hrvaškemu narodu ob priliki nastopa svoje visoke službe nepričakovano darilo. Na njegovo priporočilo je cesar razpustil hrvaški sabor, predno bi ta sploh mogel delati. Ban je bil prepričan, da računa zastoj na kako sodelovanje sabora, zato si je izvolil pot, ki jo je začel ban Tomašič. Ko je Tomašič bil po zadnjih volitvah na Dunaju, proglasil je izid istih kot uspeh svoje politike, in kot prvi poskus svojega političnega načrta, ki ga je nekoč predložil cesarju. Ker je ban Tomašič dobil pri zadnjih volitvah nekaj mandatov, si je mislil, da bo pri prihodnjih volitvah dosegel popolen uspeh in uničil opozicijo. Toda Tomašič ne bo več vodil novih volitev, a ime novega bana nudi garancijo, da bodo prihodnje volitve daleko presegale Tomašičeve. Hrvaška se približuje z vedno hitrejšimi koraki krizi, razmere zane, v vsem nesramnem blesku vlačuge, ki se opaja sama na sebi in na svojem izivajočem blišču, v Rue basse du Rempart, ostudnost celega bulvara one dobe. In elegant v lakastih čevljih, ki je bil manj bojazljiv kakor ženska, se je zdrnil... vendar le za trenutek... V tmni temne luknje se je zasvetila nje zlata obleka, kadarkoli je cestna svetilka s svetlim pramenom pretrgala noč. Podvital se je, da jo dohiti.

Ni mu bilo težko: počakala ga je; prepirčana, da mora priti; in v hipu, ko je dohitel, se je obrnila s polnim obrazom proti njemu in zadržala svoje oči z vso nesramnostjo svoje obrti v njegove. Bil je dobesedno oslepljen od lepote njegove obličja, prelepienega sicer z rdečim ličilom, skozi katero pa je prosevala topla zlatorjava polt, ki ni pobledele niti ob medli in revni svetlobi cestne laterne.

»Španjolka ste?« je vprašal Tressignies, ki je spoznal v nji najlepši tip njenega plemena.

»Si«, je odgovorila.

Biti Španjolka, je v onem času nekaj pomnilo!

Ta denar je imel veljavo. Takratni romani dela Klare Gazul, pesmi Alfreda de Musset-a, plesi Mariane Camprubi in Dolores Serral, so pomogli ženam z breskvinno poltjo in granatnimi lici do velike veljave; sicer niso bile vse, ki so se s tem postavljale Španjolke, pa stvar je vlekla. Ta tu se vendar ni zdela, da bi bila na svoje plemo ponosnejša, kakor na vse, kar se je na nji izražalo; in brez uvoda je vprašala po francoski: Greš z menoj? Tikala ga je, kakor zadnja blodnica iz največjega vlačugarskega brloga tistih dob — iz ulice Rue de Poulies.

LISTEK.

J. BARBEYD' AUREVILLY:

Maščevanje žene.

Proti koncu vlade Ludvika Filipa je korajčil nekega večera mlad mož na ulici Rue Basse-du-Rempart, ki je takrat ime pač zaslužila, saj je ležala pod nivojem bulvarov in bila slabo razsvetljena pot brez izhoda, na katero je vedilo iz bulvara dvoje stopnišč, ki sta si kazali hrbte, ako moremo pri stopnišču govoriti o hrbtih. Ta slepa ulica, ki je danes ni več, nekak mestni jarek, je bil sumljivo celo po dnevi, je bila po noči nesigurnost sama. Hudič je knez temin.

Eno njegovih kraljestev je bilo tu. Približno sredi slepe ulice, omejene po eni strani od visokega bulvara, po drugi od nemih hiš z zaprtimi vrati in redko posejanimi branjarijami, je držal nepokrit prehod, skozi katerega je živžgal veter, kakor na flauto in ki je vodil ob zidu in par novih zgradbah do ulice Rue Neuve des Mathurins. Elegančno oblečeni mladi mož, ki ga imamo v mislih, je krenil po poti, ki pač ni mogla biti ravno na cesti čednosti, ker je zasledoval žensko, ki je zavila brezobzavljanja v sumljivo tmno tega prehoda.

Mladi mož je bil velik lahkoživec. — Obilno je večerjal v Café de Paris in opazoval, naslonjen na balustrado in z zobotrebem med zobmi na bulvaru se sprehajajoče ženske, ki so ga lovile z mežikavimi pogledi. In ravno ta je šla večkrat mimo njega; kljub temu dejstvu, kričeči toaleti in zibajoči se hoji, ki je zadostno oznanjala njen posel in kljub temu, da je

bil mladi mož, Robert de Tressignies do skrajnosti blaziran in se je ravnokar vrnil iz oriente — kjer je spoznal ženo v vseh plemenih in vrstah — je vendar nočni sprehajalki, ko je šla petič okoli njega, sledil po pasje, kakor je sam zasmehljivo menil; imel je namreč zmožnost sam sebe opazovati in svoja dejanja presoati, ne da bi njegova sodba, ki je bila mnogokrat v nasprotju z dejanjem, motila le-to in narobe: strašna asimptota!

Tressignies je star trideset let. Svojo mladost je preživel v brezdelju, ki napravljala človeka za jokrisa lastnih občutkov in za katerega ima privlačno silo vsaka, ki mu pride ravno na pot. On pa je bil izven tega ozračja. Postal je hladen in kompliciran lahkoživec one pozitivne dobe, možganski pohotnež, ki je dovolj premišljal o svojih čutilih, da ga niso mogla več speljati na led in ni občutil niti bojazni niti gnusa. Kar je ravnokar zapazil, oziroma se mu je zdela, da je zapazil, je budilo v njem radovednost, ki hoče vsakemu novemu vtisu do dna. Zapustil je torej svoje mesto z namenom, zelo vsakdanji pripetljaj pripeljati do konca... Pravzaprav ni bila ženska, ki se je zibala pred njim kakor tekoč val, več kakor vlačuga najnižje vrste; bila je pa tako bajno lepa, da se je bilo čuditi, kako da ji ni lepota pripomogla na višjo stopinjo, da ni dobila občudovalca, ki bi jo obvaroval pred nizkotožnostjo ulice; kajti kadar vstvari Bog v Parizu lepo žensko, pošlje Hudič bedaka za dopolnilo, da jo vzdržuje.

In še drug vzrok je imel Robert de Tressignies za zasledovanje, ne samo zmagovalno lepoto, ki je morebiti Parižani, ki imajo za pravo lepoto tako malo smisla in katerih demokratizirana estetika vsebuje tako malo uglednosti, niso opazili. Ta ženska je bila zanj opomin. Bila je oni lažiptič, ki predstavlja

se je začelo zavedati in zato je politika vlade jako nevarna igra, ki lahko konča z jako usodnimi posledicami. Ogrska, kakor avstrijska vlada hoče na Hrvaškem rednih razmer, a skrajno napačna je njena taktika, ker z nasiljem ne bo nikdar dosegla svojega cilja. Hrvaški narod je vodil do skrajnosti boj s Khuenom in zmagal, vrgel je madjaronstvo, a tudi z novimi proroki bo znal obračunati a to tako da bodo trpeli škodo oni, ki hočejo danes z nasilstvi uvesti protinaroden režim v zemlji.

Khuen na Dunaju. Včeraj je sprejel cesar ogrskega ministrskega predsednika v daljši avdijenci. Grof Khuen je poročal cesarju o razvoju in položaju ogrske politike, podal mu je tudi načrt, kako misli on sam, da dovede ogrski parlament do rednega dela. V ogrskih političnih krogih se trdi, da je včerajšnja Khuenova avdijenca izvanredne politične važnosti. Baj je Khuen predložil cesarju predlog glede razpusta ogrskega državnega zbora. Vlada misli na ta način, da zadobi tako večino, ki bo znala preprečiti vsako opozicijo neodvisne stranke in rešiti v najkrajšem času brambno reformo, katere rešitev postaja z ozirom na predstoječo razpravo v avstrijskem parlamentu aktualna.

FRANCOSKO-ITALIJANSKI KONFLIKT.

Korespondenca »Agence Havas« javlja iz Cagliarija, da je ondodni prefekt včeraj ob 4. popoldne izročil turške potnike z »Manoubé« z njih pitljo in z vrednostnimi papirji francoskemu konzulu. Ladja »S. Augustin«, ki je ponoči doplovila v Cagliari, jih je vzela s seboj v Frioul. Čim se identificirajo kot člani »Rdečega polmeseca«, dobe dovoljenje, da se vkrcajo za Tunis. Poroča se tudi da so pol ure od luke Zarzis v tuneških vodah Italijani po sili preiskali francosko ladjo »Tavignano« Kapitan je odločno ugovarjal, sklicujoč se na to, da je v tuneških vodah. Ker niso italijanski častniki ničesar našli, so odpeljali ladjo v Tripolis, kjer se je izvršila druga preiskava, ki tudi ni imela nobenega uspeha. Nato so jo izpustili. Dopisnik angleških listov Wright, znan prijatelj Turkov, je v nekem poročilu povedal, kako prihaja razno blago in strelivo v Tripolitanijo. Privaža se s parniki v Sfax, odkoder se ponoči prekrca v male jadrenjake, ki ga prepeljejo do tripolitskega obrežja in ga včasih izkrcajo pri Marina Velibio, 7 kilometrov od Ben Gardane. Iz častniških vesti je razvidno, da je parnik Tavignano last pomorske Compagnie Mixte, da kupuje blago v raznih obrežnih mestih in da je zdaj ravno pred El Bibanom, kjer je bil ustavljen. Pri preiskavi se je pokazalo, da nima ladja za svoje blago, večinoma obstoječe iz živil, nobenih carinskih izkaznic in tovarnih polic, vrh tega pa na krovu štiri potnike in šestnajst mornarjev več, nego je razvidno iz papirjev. Ker se je kapitan upiral preiskavi, je bilo treba ladjo odpeljati v Tripolis. Francoska vlada je sama uvedla preiskavo o konfiskaciji Tavignana. Po mnenju podjetja Compagnie Mixte je zaplemba ladje povsem neumevna. Družba pravi, da je imela ladja samo navadno blago in pošto na krovu, pa nobenega potnika ne. Neka depeša iz Tunisa trdi, da vozijo italijanske torpedovke, ki so zadrževale in preiskavale za izkrcavanje namenjene ladje, po tuneških vodah. Min. preds. Poincaré je pozval francoskega zastopnika v Rimu Legrandu v Pariz, da dobi od njega pojasnila, zakaj je dovolil izkrcanje turških potnikov v Cagliariju. Pred italijanskim konzulatom v Tunisu je ljudstvo priredilo hrupno demonstracijo zaradi konfiskacije Tavignana. Policija je razpršila demonstrante.

Spominjajte se družbe sv. Cirila in Metoda.

DNEVNI PREGLED.

Od 1. svečana dalje bo inkasiral inkasant »Dana« mesečno naročnino pri ljubljanskih naročnikih. Opozarjamo, da se vplačuje »Dan« vnaprej in bode torej inkasiral inkasant naročnino za januar in februar pri tistih, ki še nimajo za januar plačane naročnine.

Novi naročniki »Dana« dobe na zahtevo ves do konca januarja izižel roman Hiša Saint Pol (Hiša sv. Pavla) brezplačno.

Dr. Triller je včeraj priobčil v »Slov. Narodu« izjavo, ki naj omili to, kar je v petek zvečer govoril na shodu v »Mestnem domu«.

Hripavi glas, predčasno dobrikanje, oni nebeški ti — nebesa v ustih ljubljene žene, ki pa postanejo oskrunjujoča nesramnost pri kreaturi, ki se vrže za prvim na cesto — to vse bi skoro zadostovalo Tresegniesiju, da bi se obrnil od gnusobe, pa demon ga je bil že omočal s svojimi mrežami. S poželenjem oslajena radovednost, ki se ga je polastila pri pogledu te vlačuge, ki je pomenila zanj več, kakor le v atlas zavito, razkošno telo, ga je naredila zmožnega, ne le ugrizniti v Evinu jabolko, ampak požreti krastače celega krastačega bajorja!

»Vraga, če bi šel s teboj, je rekel. Kakor bi se dalo o tem dvomiti? Jutri se že vržem v zhehto«, si je mislil.

Bila sta na oglu prehoda, ki je vodil v Rue de Mathurins. Med nagromadenim stavbnim materialom, ki je ležal ob cesti in med napol zidanimi poslopji je štrlela v zrak samotna, grda, nagibajoča se, ostudna hiša, ki je bila priča gotovo že neštetim pregreham med pokajočim zidovjem svojih nadstropij in se morebiti obdržala pokoncu le še raditega da bi jih videla še več! S črno senco se je risala na temnem nebu ta slepa hiša, kajti nobeno okno ni bilo razsvetljeno, (in okna so oči hiše); zdelo se je, da preži s svojimi kremplji na mimoidoče. Vrata ostudne hiše so bila napol odprta in na koncu revnega hodnika se je pričlenjalo stopnišče, na katerem je bilo vidnih le par stopnic, od zgoraj doli razsvetljenih z medlo, ubožno svetlobo...

Ženska je stopila v hodnik in ga s svojim razkošnim hrbitiščem in z mnogimi gubami šumeče in lesketajoče se obleke popolnoma

Ne vemo zakaj je to storil. Prepričani pa smo, da tega ni storil radi sebe, kajti potem bi gotovo samega sebe ne izpostavil tako kot se je izpostavil z izjavo v »Slov. Narodu«. Ne vemo, ali zelo verjetno je, da so klerikalci, obojito dr. Šustersič v zadregi, v katero jih je spravil dr. Triller, videli samo en izhod in ta je bil prikriti z vsoto politično močjo na ljubljanskega župana dr. Tavčarja in ljubljanskega podžupana dr. Trillerja. Poznamo nasilnost dr. Šustersiča, obojito v trenutkih, ko se njegova oseba potaplja. Vprašanje je torej, če ni dr. Triller z včerajšnjo izjavo žrtvoval svojo osebo veliki dobri stvari na korist. Nasilnost klerikalcev bila bi morda sicer zmožna doprinese našemu mestu nedoglednih posledic in škod. Po našem mnenju je bila v vsakem slučaju izjava čisto odveč in to tembolj, ker na stvari ničesar ne izpremeni. Za nas in za javnost je vseeno ali je klerikalna večina v dobri ali slabi veri prelomila dano besedo. Glavna stvar je, da jo je prelomila. Na juristovske zofizme mi nič ne damo; kajti prazen je izgovor, da so klerikalci dali le juridičnemu prepričanju duška z razveljavljanjem mandatov in da niso v resnici ničesar izpremenili na volilnem okraju, za kar so dali besedo. Izpremeniti so hoteli volilstvo s tem, da so reklamirali 400 kmetov iz okolice. Vsak slepec lahko vidi, da bi se na ta način tudi volilni okraj razširil na volilstvo izven Ljubljane. Če se dr. Šustersič še tako zvija in še tako pere, dejstvo je, da niti z lepa, niti z nasiljem ne more ovreči trditve ki so bile izrečene. Klerikalci so in ostanejo brezčastni ljudje, ki so požrli dano besedo in ki so na brezvesten način lomili zakon. Dr. Triller naj se le pripravi, da bo za svoje kavalirstvo in za svojo lojalno izjavo kmalu dobil od klerikalcev v hvaležno plačilo novih bat in novih nasilstev.

Štefetu ne da žilca miru. Štefe pri vsaki stvari in ob vsaki priliki vidi vetrne, ponarejene ključke, falzificirane glasovnice in drug material, ki so ga svoj čas rabili klerikalci pri sleparijah ob volitvah v trgovsko-obrtno zbornico. V včerajšnjem »Slovencu« piše o Lavterjevi spomenici, kakor da bi v naše uredništvo zašla na tak način kot svoj čas napredne glasovnice v klerikalne roke. Da bo dala Štefetu žilca mir, mu povemo, da imamo med našimi sotrudniki tudi najuglednejše občinske svetnike, katerim je dobro znana Lavterjeva spomenica.

Trgovci in obrtniki, danes vsi na volišče! danes se vrše volitve v obrtno sodišče, kar ni zamenjati z volitvami v trgovsko-obrtno zbornico. Četudi niso te volitve tako velikanskega pomena, kot druge, vendar je dolžnost vseh narodno-naprednih obrtnikov in trgovcev, da se jih udeležijo in to tembolj, ker so postavili svoje kandidate tudi Nemci in klerikalci. Sramota bi bila za naše obrtnike in trgovce, ako bi vsled malobrižnosti danes zmagali nasprotniki. **Volitev se mora udeležiti vsak možki volilec osebno.** Ženske lahko dajo pooblastilo. Kandidatje so razvidni iz današnje številke našega lista. **Tajništvo narodnonapredne stranke** (Wolfova ulica, Dolenčeva hiša) pa bo danes od 8. do 12. ure odprto, kjer lahko vsakdo dobi potrebne informacije. Tudi je v tajništvu dobiti pooblastilo za ženske. Na delo torej slovenski trgovci in obrtniki! Agitirajte in pridite danes vsi zanesljivo na volišče!

Občni zbor društva »Pravnik« se je vršil včeraj zvečer v Narodnem domu. Predsednik dr. Majaron se je ob otvoritvi jubilejne 25. velike skupščine najprej spomnil v daljšem govoru dr. Voliča, enega izmed ustanoviteljev društva in marljivega sotrudnika društvenega glasila. Spomnil se je tudi smrti umrlih članov dr. Geršaka, notarja v Ormožu in dr. Filipiča, odvetnika v Celju. Sklenilo se je na obč. zboru postaviti dr. Voliču, marljivemu pisatelju nagrobni spomenik in pozvati javnost, da opomore z darili, da se postavi lep spomenik na pokopališču. Iz tajnikovega poročila dr. Oblaka izhaja, da ima društvo 200 članov in 190 naročnikov na list. Dosedaj je društvo izdalo 7 zvezkov priročne zbirke zakonov v slov. jeziku. Daljša debata se je vnela pri razgovoru, o prireditvi obč. drž. zakona v slov. jeziku, ki jo pripravlja sod. svet, Regali in se je izrekla želja, da se naj delo pospeši kar najbolj mogoče. Blagajniško poročilo je podal dr. Švigelj. Dohodkov je bilo 6393 K 93 vin., izdatkov pa 4299 K 45 vin. Mej dohodki se nahaja tudi darilo »Zveze slov. odvetnikov«

napolnila; z lahkimi, polževega stopnišča vajenimi koraki, je splezala kvišku. Stopnišče je bilo slinasto, kakor polž in proti navadi vedno svetlejšo, čim višje se je vilo. Nič več ni bil to mrki svit oljnatih lučk, ki je brlela v prvem nadstropju, ampak svetloba, ki se je raznašala na vse strani in v drugem nadstropju naravnost žarela. Dva bronasta, na steno pritrjena svečnika sta razsvetljevala s čudno čarobnostjo navadna vrata, na katerih je bila nalepljena karta, ki jo vlečuge popišejo s svojimi pridevki, da zakrije znamka blago, ako so pridevki znane in lepe. Presenečen radi lukusa, ki se je tako mal skladal z okolico, je pazil Tresegnies bolj na veličastne bakljonošce, ki jih je zobljkovala silna umetniška roka, kakor na karto z imenom ženske, ki je bil zanj brez pomena — saj jo je spremljal.

Opazoval jo je, ko je odklepala od svetlobe poplavljen vrata in na misel so mu prišla presenečenja malih domov iz časa Ludvika XV. »Ta oseba« si je mislil, »je gotovo memoare in romane iz tistih dob in si umislila tam, kjer brezdvoma ni nihče pričakoval prijetno stanovanje, polno čute dražjih koketerij... Kar pa je zagledal, ko so se vrata odprle, je le pomnožilo njegovo začudenje — vendar v nasprotnem smislu.

Običajno, neredno stanovanje vlačuge je to bilo... Obleka, razmetana po stoleh, mizah in drugod ter široka postelj — manevrsko polje — z nemoralnimi zrcali v ozadju in na stropu alkova, je jasno pričalo, kje se je nahajal...

(Dalje.)

v znesku po 2000 K, ki ga je zveza darovala »Pravniku« v svrhu izdajanja slov. zakonikov, pred vsem trgovskega in meničnega prava. Blagajnik je izrekel tudi zahvalo hrvaški vladi, ki je od društva kupila po 20 izvodov vseh od društva in dr. Voliča izdanih knjig. Občni zbor je tudi sklenil naj se začne z rigoroznim izterjanjem zaostale članarine. Knjižničar glavar Lapajne poda knjižniško poročilo, ki izkazuje le mal prirastek napram lanskemu letu.

Odbor društva »Pravnik«. Za predsednika je izvoljen dr. D. Majaron, za odbornike pa glav. Stefan Lapajne, okr. sodnik dr. Fr. Mohorič, odvetnik dr. Jos. Oblak, sod. svetnik dr. O. Pač, dež. tajnik Skarja, odvetnik dr. Anton Švigelj in odvetniški kandidat dr. Jos. Lavrenčič, vsi kot ljubljanski odborniki. Dr. Babnik na Dunaju, dr. Hrašovec v Celju in dr. Zuccon v Pazinu kot zunanji odborniki. Preglednika sta dr. Munda in nadsvetnik Višnikar.

Predavanje »Pravdnika«. Pred včerajšnjo glavno skupščino društva »Pravnik« je predaval c. kr. okr. sodnik dr. Mohorič o zanimivi temi: »o pravnem značaju dostavitve plačilne prepovedi dolžnikomove dolžniku po § 294 izvršilnega reda«. Predavanje je bilo zelo temeljito sestavljeno in mu bomo slušatelji za njegova izborna izvajanja gotovo hvaležni.

Bratje Sokoli! V Ljubljani se snuje v proslavo 50letnice slovenskega sokolstva sokolska fanfara. V to svrhu dobile so se že tudi vse potrebne informacije glede nabave instrumentov, sestave, pouka itd. Da se čim preje prične s poukom, vabijo se vsi oni bratje ljubljanskih sokolskih društev, ki se zanimajo za stvar na sestanek, ki bo danes v torek dne 30. t. m. ob 8. uri zvečer pri Mraku, Rimska cesta 4. Na zdar!

Strokovni kurz za izobrazbo učiteljev risanja se bo vršil v času od 15. aprila do 15. julija na c. kr. državni obrtni šoli v Ljubljani. Ta kurz je nadaljevanje onega risarskega tečaja, ki se je vršil leta 1910. na bivši c. kr. umetno-obrtni strokovni šoli v Ljubljani in je v prvi vrsti namenjen udeležnikom prvega tečaja:

V kurzu se bodo podučevali naslednji predmeti:

1. Strokovno risanje za stavbne obrti v zvezi s predavanji o elementih stavbarstva (10 ur na teden). — 2. Strokovno risanje za mehnično-tehnične obrti v zvezi s predavanji o strojnih elementih (10 ur na teden). — 3. Strokovno risanje za umetne obrti (5 ur na teden). — 4. Strokovno risanje za oblačilne obrti (5 ur na teden). — 5. Tehnološka predavanja (2 uri na teden). — Skupaj na teden 32 ur.

Prošnje za ta sprejem v tečaj je vložiti potom predstojnega šolskega vodstva neposredno pri c. kr. ravnateljstvu drž. obrtne šole v Ljubljani do 20. februarja t. l. Prošnje morajo biti opremljene z dokazilom o dobljenem dopustu za obisk kurza.

Novo obrtno nadaljevalne šole se snujejo na Viču pri Ljubljani in pa v Trstu za vajence slovenske narodnosti. Prav tako!

Razpisana srednješolska mesta: Od 1. do 27. januarja so bili izdani sledeči razpisi: **Verrouk:** Fürstfeld (r. 31. I.) — **Klasična filologija:** Asch (g. D. I. gr.), Dunaj (Fran Jos. realg. L. Gr. 24. II.) — **Moderna filologija:** Dunaj XVI. (g. D. Fr. ali D. I. gr., 20. II.), Dunaj VI. (r. D. Fr., 20. II.) — **Zgodovinska zemljepisna skupina:** Trst (g. H. Geogr., 15. III.) — **Telovadba:** Gradec (II. g., I. III.) Brno (nem. g., 29. II.) — **Risanje:** Dunaj XVI. (g. 20. II.) — **Suplente:** Celovec (g. klas. fil., takoj), Gradec: (I. g. Ng. m. nl., takoj). — Kratice in znaki kakor navadno.

Odbor za oblačenje revnih šolskih otrok na Viču je obdaril v nedeljo 66 otrok z obleko in obutvijo. Brezdvoma plemenito delo. Kljub temu pa se je našel človek, ki je v »Slovencu« opljuval in oblatil prireditelje. Dotičnika dobro poznamo in ga imenujemo javno izvržek človeške družbe.

LJUBLJANA.

Nepošteni vojaki. Včeraj popoldne je šla neka kuharica s civilnimi osebami v Šiško, kjer so krenili v neko gostilno, v kateri je bil ples. Ko so senekoliko okrepčali, je šla kuharica in tudi vsi drugi civilni gosti v drugo sobo plesat, na mizi je pa pustila denarnico z 19 K. Ko se je ples nehal in so se plesalci povrnili na svoje prostore, je kuharica takoj pogrešila denarnico. Ker v sobi ni bilo med plesom nobene druge osebe, kakor trije vojaki 27. pešpolka, je takoj padel nanje opravičen sum, da so ukradli denarnico. Da pa ne nastane rabuka, so civilni gostje vojake popolnoma pustili zaradi te zadeve pri miru in ko so odšli, so jim ti sledili v mesto. Ko so vojaki krenili potem v neko gostilno na Sv. Petra cesti, je oškodovanka tatvino prijavila stražniku, ki je šel takoj intervenirati. Dva vojaka sta takoj pobegnila, zadnji se je pa legitimovanju uprl in se branil z bodalom. A se je udal in šel s stražnikom na magistrat, kamor so poklicali vojaško patruljo, ki ga je odvedla v vojašnico.

Zaradi čaja. Na Sv. Petra nasipu sta se sprla pred nekaj večeri barvarska pomočnika Jakob Gačman in Franc Tomc zaradi tega, ker je kuharica prinesla čaj samo Gačmanu. Pri piru je prvič posegel vmes mojster sam in napravil mir. Ko je nekaj dni pozneje Gačman začel dražiti zopet Tomca, ga je ta z vsoto silo sunil od sebe, potem pa šel v drvarnico po sekiro. Ker mu je Gačman med tem časom ušel, je grozil drugim hišnim prebivalcem: Poklicani stražnik je Tomca, ki je bil zaradi nevarne grožnje že predkaznovan, aretoval. Oddali so ga sodišču.

Robec jo je izdal. V neki hiši Pred Škofijo je bilo služkinji Ani Pliberškovi iz ročne torbice, katero je imela spravljeno v postelji, ukradenih 12 kron denarja in žepni robec. Policija je aretovala služkinjo Marijo Köchl rodno iz Celovca, katera je prejšnji dan tam iz službe izstopila. Pri aretovanki se je našel ukradeni robec, nakar je tatvino priznala. Oddali so jo sodišču.

Poskušen samomor. Danes zjutraj se je v svojem stanovanju na Rimski cesti št. 24 zabolala s škarjami v levo stran lehti Klara Lomber-

ger, samska kontoristinja, rojena 1876. v Železni kapli, pristojna v Kranji. Vzrok poskušene-ga samomora so bile slabe gmotne razmere. Prepeljali so jo z rešilnim vozom v deželno bol-nico.

Dvonožna lisica se je bila v soboto zvečer pojavila na Poljanski cesti in posestnici Neži Javornikovi odnesla s hleva tri kokoši.

Delavsko gibanje. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 23 Hrvatov in 11 Macedoncev, 20 tesačev se je pa povrnilo iz Rumunije.

Izgubljeno in najdeno. Dijak Iv. Lenček je izgubil zlat za 10 K. — Bančni uradnik g. Karel Golob je izgubil rjavo denarnico, v kateri je imel bankovec za 10 K, okoli 5 K drobiža in znamke. — Kuharica Ana Jevnikarjeva je izgubila na pol svilnat dežnik. Ravateljstva so-proga ga. Pavla Kersnikova je izgubila zlato zapestnico v obliki verižice.

Umrli so v Ljubljani. Vincenc Sirnik, zasebnik, 70 let, Zabajak 6. Josip Harn, mesar, 47 let. Trnovski pristan 24. — Ana Japelj, posestnikova hči, 1 leto, Črna vas 18. — Marija Grad, rejenka, 7 tednov, Poljanska cesta 64. — Stanko Vesel, rejenec, 2 meseca, Strelšiča ul. 15. V deželni bolnici: Jurij Cotman, železniški premikač, 32 let. — Avguštin Bogataj, hlapec, 31 let. — Ivan Hrovat, tovarniški delavec, 18 let. — Josip Stalzer, delavec, 69 let. — Ljudmila Šegula, tovarniška delavka, 30 let.

Tuji v Ljubljani. Dne 28. prosinca: Fr. Schwarzschild, Norimberk. — Dr. J. Habersbruner s soprogo, odvetnik, Dunaj. — Tonet, trgovec, Vittorio Veneto. — G. Hüttner, trgovec, Monakovo. — Josip Novak, trgovec, Žužemberk. — Vončina, posestnik, Žiri. — Goštiša, trgovec, Idrija. — Hribar, Pestotnik, posestnik, Blagovica. — Gorišek, c. kr. orožn. stražmojster, Trbovlje. — Pečar, posestnik, Kranjska gora. Obrad Vuletič, Mitrovica. — Mara Schuster, Monakovo. — Marta Ronner, Schaffhausen. — Dvoršek, posestnik, Dob. — Rozman, orožnik, Trebnje. — Potočin, Repše, St. Janž. — Žiga Makowiecki, redakter, Varšava. — Gvidon Birolla, akad. slikar, Zagorje. — Franjo Zevnik, posestnik, Čatež ob Savi. — Levanič, Bolcan. — Starkel, trgovceva vdova, Ptuj. — Ettore Krassich, lesni trgovec, Reka. — V. Bier, Frankobrod ob Meni. — Rudolf Križan, stavbni mojster, Gradec. — Dr. Herman Blodig, c. kr. obrtni inštruktor, Trst. — Josip Kersovany, s soprogo, glavni urednik, Gorica. — Goeken, tovarnar, Tržič. — Hermina Rudesch, notarjeva žena, Radovljica.

Kinematografi »Ideal«. Spored za torek, sredo in četrtek. Popoldanski spored: Tripolis. (Velezanimiv naravni posnetek z bojišča.) Vzbu-jena ljubezen. (Kolorirana komedija.) Zadnja kaplja vode. (Krasna drama.) Sestanek gospoda Liebreicha. (Zelo komično.) — Večerni spored: Tripolis. (Vojni posnetki.) Življensko veselje. (Senzacionalna tragedija v 2 dejanjih s svetovnoznano plesalko Mlle. Polaire v glavni vlogi. V soboto, zopet svetovna učinkovitost Nord-diskfilm Co. Če umira ljubezen. V petek, specijalni večer. Samo en dan z največjo senzacijo »Odvedenje v aeroplanu«. (Najzanimivejša učinkovitost, kar se jih je doslej kazalo. Ameriška senzacija; zasledovanje aeroplana z eks-presnim vlakom. Ta film, katerega stroški so znašali nad 100.000 kron, si bo vsakdo želel ogledati.

DRUŠTVA.

Odbor »Sokola I.« se je na svoji prvi seji konstituiral takole: Starosta: br. dr. Fran Tomi-nšek, podstarosta br. dr. Pavel Pestotnik, načelnik br. Stane Vidmar, podnačelnik br. Janko Slapničar, tajnik br. Dragotin Dermelj (obnem arhivar), tajnika namestnik br. Stan-ko Stor (obnem zapisnikar in knjižničarja na-mestnik), blagajnik br. Rudolf Rozman, blagaj-nika namestnik br. Accetto, gospodar br. Mu-lacek, knjižničar br. Duršot, odbornika br. dr. Tepina in Dragotin Gorup, odb. namestnik br. Pavel Zajc.

Telovadno društvo »Sokol« v Postojni priredi v četrtek, dne 1. svečana 1912 »Sokol-sko maskarado« v prostorih »Narodnega ho-tela«.

Ljubljanski šahovski klub ima svoj usta-novni občni zbor, ki se 26. t. m. vsled nastalih zaprek ni mogel vršiti, prihodnjo sredo 31. t. m. ob 8. uri zvečer v salonu restavracije »Pri starem Rimljanu« na Rimski cesti 4. Vsi prija-telji šaha se vabijo k zanesljivi udeležbi.

Volitev v obrtno sodišče.

Za volitev v obrtno sodišče ki voli danes dne 30. januarja priporočamo somišljenikom narodne napredne stranke sledeče kandidate: V drugi skupini podjetnikov to je malega obrta, izvemšji trgovinske obrate:

Prisedniki:

1. Gregorin Josip, krojač v Ljubljani, Dunajska cesta.
2. Breskvar Fran, knjigovez v Ljubljani.
3. Bončar Anton, gostilničar v Ljubljani, Sv. Pe-tra cesta.
4. Toni Josip, mesar v Ljubljani, Poljanska cesta.
5. Škafar Fran, mizar v Ljubljani, Prečna ulica.

Namestniki:

1. Babnik Jakob, vodov. inštalater, Ljubljana.
2. Stele Pavl, izvošček, Ljubljana.
3. Oblak Matej, čevljar, Ljubljana, Kongresni trg.

V prizivno sodišče iste skupine Fran Stare, sobni slikar, Ljubljana, Sodna ulica.

Opozarjamo gospode obrtnike, da mora vsak sam osebno voliti. Dan, ura in volišče je razvidno na glasovnici oziroma legitimaciji. **Pozivljamo vse obrtnike, da se volitve udeležijo v razločno napišejo zgoraj imenovane kandi-date, ki jih je postavil izvrševalni odbor narod-ne napredne stranke v Ljubljani sporazumno z obrtniki.**

GOSPODJE TRGOVCI!

Danes, dne 30. januarja t. l. se vrše iz skupine delodajalcev dopolnilne volitve za obrtno sodišče v Ljubljani. Volitve se vrše v mestni posvetovalnici in sicer od 8. do 12. ure dopoldne. Voliti je treba osebno in vzeti seboj legitimacijo in glasovnico. Za volitve v trgovski skupini je za volilni razred samostojnih trgovcev (rudeče glasovnice) trgovsko društvo »Merkur« sporazumno z zainteresirani postavilo sledeče kandidate:

Prisedniki:

1. Valentin Golob, trgovec v Ljubljani.
2. Avgust Jagodic, trgovec v Ljubljani.
3. Ivan Samec, trgovec v Ljubljani.

Namestniki:

1. Alojzij Jerančič, trgovec v Ljubljani.
2. Josip Polak, trgovec v Ljubljani.

Prisednik za prizivno sodišče:

1. Andrej Šarabon, veletržec v Ljubljani.

Centralni volilni odbor
nar. napr. stranke.

Rodbinska žaloigra Kranjca na Dunaju.

Pretrsljiva žaloigra se je odigrala v soboto dopoldne v dunajskem vojaškem arzenalu. Artilerijski major v pokoju Gustav Haller rojen v Logatcu na Kranjskem

je ustrelil

svojo ženo, svojega psa in nato še sebe. V pismih, ki jih je zapustil, trdi, da je vzrok umora in samomora neozdravljiva bolezen. Toda nacin, kako je major ustrelil svojo ženo, govori zato, da se ni ravnal v sporazumu z njo, nego da jo je ustrelil zavrtno. O groznem dejanju se poroča sledeče:

V poslopju 16 dunajskega vojaškega arzenala stanoval je že pet let major Holler, star 43 let s svojo soprogo Matildo. Holler je služil pri artileriji in postal stotnik, toda vsled bolezni v ušesih je bil upokojen in imenovan majorjem. Bil pa je tudi skrajno nervozen, tako da so se oni, ki so ga dobro poznali, bali, da ne zblazni. V oprostilih pismih tudi trdi, da je njegova žena oglušela, kar pa doslej nikdo ne ve in si je major to gotovo sam izmislil, da navede vsaj kak vzrok svojega strašnega dejanja.

V soboto zjutraj okoli enajste ure je odšla služkinja Marija Sednarovič v bližnjo prodajalno, ter se vrnila čez kake četrt ure; pripravila je kosilo, in potrkala večkrat na spalno sobo, a odgovora ni bilo. Ob eni popoldne je bilo kosilo gotovo, a ker se kljub ponovnemu tikanju ni nikdo oglasil, je še počakala, da gospod in gospa ustaneta sama. Toda ko do treh popoldne ni nikdo vstal, začela se je dekla bati in je obvestila službujočega oficirja, ki je prišel takoj s stražo v stanovanje. Tudi ti so nekaj časa trkali, a ker ni bilo odgovora, je pustil oficir udreti v spalnico. Njihovim očem pa se je nudila

grozna slika.

Pred umivalno mizo je ležal major Holler s prestreljeno glavo, pred omaro za perilo pa njegova žena, ustreljena je bila od zadaj za uho, kroglica je bila oddana iz take bližine, da je bil šal, ki ga je imela ogrnjena, obžgan, a možgane je kroglica odnesla na vrata omare, z drugo kroglico pa ji je prestrelil prsa. V kotu spalnice pa je ležal tudi ustreljen psiček, ki ga je imel Holler nad vse rad. Major se je s prvim strelom zadel v desno senco in bil na mestu mrtev, v roki je držal samokres, iz katerega je bilo izstreljenih pet kroglic, pete kroglice pa doslej še niso dobili in se ne ve, kam jo je izstrelil.

Iz vsega položaja, kakor so našli trupli, kakor tudi iz dejstva, da je poslovilna pisma pisal samo major, se da sklepati, da je major

zavrtno ustrelil svojo ženo,

ko je ta stala pred omaro za perilo. Glede psa omenja v enem poslovilnih pism, da ga naj ne izroče konjaču, temveč, da naj ga pokopljejo na arzenalskem vrtu. Trupla obeh so prepegljali v mrtvašnico, kjer bodo raztelesili truplo soproge, da se kolikor mogoče dožene, ako je major ravnal v sporazumu ali ne.

Najnovejše vesti, telefonska poročila.

DEŽELNI ZBORI.

Zadar, 29. januarja. Vsled obstrukcije klerikalnih pravašev je usoda dalmatinskega deželnega zbora zapечатena. Vlada bo najprej odgodila deželni zbor in uvedla formalna pogajanja med strankami. Ker pa ni nikake nade da se doseže kak uspeh, je razpust deželnega zbora neizogiben.

Linec, 29. januarja. Vest, da bo deželni zbor radi obstrukcije nemških nacionalcev odgoden se ne potrjuje, ker vlada še vedno upa, da se ji posreči doseči sporazum med strankami.

Lvov, 29. januarja. Pogajanja Rusinov in Poljakov glede volilne reforme v gališki deželni zbor se končajo te dni s popolnim pozitivnim uspehom.

Gradec, 29. januarja. Klerikalni graški »Volksblatt« javlja, da so vesti o koncu slovenske obstrukcije v štajerskem deželnem zboru prenašljive. V Gradcu o kakem uspelem pogajanju med Nemci, Slovenci in vlado ni prav nič znanega.

AHRENTHAL.

Dunaj, 29. januarja. Klerikalna »Reichspost« poroča, da je zdravstveno stanje grofa

Aehrenthala jako nezadovoljivo, da je njegova nablizja okolica in strahu. Aehrenthal svojega dopusta bržkone ne bo mogel nastopiti, ker zdravniki ne bodo pripustili transporta.

NOVE SABORSKE VOLITVE.

Zagreb, 29. januarja. Zatrjuje se, da hoče vlada razpisati nove saborske volitve v mesecu aprilu, to pa radi tega, da se ban Cuvaj pripravi na odločilen nastop proti opoziciji.

SPOR V POLJSKI LJUDSKI STRANKI.

Lvov, 29. januarja. V poljski ljudski stranki je prišlo do ostrih nasprotstev. Predsednik stranke Jan Stapinski je odložil predsedništvo, a je bil nato iznova zvoljen z veliko večino. Za dan 3. febr. je sklicana velika skupščina ljudske stranke, kjer se poravnajo vsa ta nasprotja.

KRIZA NA OGRSKEM.

Budimpešta, 29. januarja. »Hirlap« trdi, da je ministrski predsednik grof Khuen dobil od cesarja pooblastilo, da vodi pogajanja s Kossuthovo stranko. Ako pa ta pogajanja ne prinesejo nikakih uspehov, podzela bo vlada v zbornici skrajni boj proti opoziciji in razpustila državni zbor.

KREČANI V PARIZU.

Pariz, 29. januarja. Semkaj je dospela deputacija kretske narodne skupščine, da predloži francoski javnosti spomenico o neznoznih razmerah na otoku, ki so se vsled italijanske-turške vojske že skrajno poslabšale. Deputacija bo pozvala francosko javnost, da naj se zavzame za zahteve Krečanov.

POŽAR V PLZNU.

Plzn, 29. januarja. Danes popoldne je pogorel tukajšnji poštni in brzojavni urad, škoda je izredno velika.

FRANCIJA IN ŠPANIJA.

Pariz, 29. januarja. V diplomatskih krogih se naglašja, da se špansko-francoski dogovori glede maroškega vprašanja zaključijo v najkrajšem času in sicer za obe državi jako povoljno.

POLOŽAJ NA KITAJSKEM.

Peking, 29. januarja. Angleški konzul v Pekingu zahteva od angleške vlade, da pošlje v varstvo angleških interesov večjo posadko. Konzul dobiva pretilna pisma.

RUSKI INŠTRUKTORJI NA MONGOLSKEM.

Petersburg, 29. januarja. Mongolski knezi so se obrnili do ruske vlade, da naj ta odpošlje večje število ruskih oficirjev kot inštruktorje za mongolsko armado. Ruska vlada je ti prošnji ugodila in odredila je večje število oficirjev, ki jih odpošlje v Mongolijo.

OBISKI ANGLEŠKEGA KRALJA.

Dunaj, 29. januarja. Angleška kraljevska dvojica obišče tekom letošnje pomladi večino evropskih prestolic. Najprej obišče Pariz, potem Berlin in Dunaj.

HELMSKO VPRAŠANJE.

Petersburg, 29. januarja. V krogih poslancev ruske dume prevladuje mnenje, da naj se

predloge o helmski guberniji reši kar najhitreje, generalna debata bodi čisto kratka, a tudi v specialni se omeje poslanci le na najpotrebnejše.

Odgovorni urednik Radivoj Korene.

Last in tisk »Učiteljske tiskarne«.

Mali oglasi.

Beseda 5 vinarjev. Najmanjši znesek 50 vinarjev. Pisanim vprašanjem je priložiti znamko 20 vinarjev. — Pri malih oglaših ni ulé popusta in se plačujejo vnaprej; zunanji inserenti v znakah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri zvečer.

Nov kopirni okvir (Lichtpause Apparat) za stavbne tehnike in večja množina strešne cementne opeke se ugodno prodaja. Kje, pove »Prva anončna pisarna.« 92—1

Išče se služba pisarniškega pomočnika v kaki stavbni pisarni, ali kje drugje. Naslov pove »Prva anončna pisarna«.

JAVNA ZAHVALA.

Odbor za oblačenje revnih šolskih otrok na Viču izrekamo najpristranejšo zahvalo vsem cenjenim darovalkam in darovalcem, ki so s svojimi darovi toliko potrebnih obli in oblekli. Posebej se še zahvaljujemo uglednemu kraj. šolskemu svetu in slavnemu pri obdaru vanju sodelujočemu učiteljsstvu. Naj ostanejo blagi dobrotniki tudi v prihodnje naklonjeni revni mladini! Darovali so: Krajni šolski svet na Viču 200 K; po 20 K: Josip Tribuč, Knez Ivan, Vidic & Komp., akc. družba Union; 15 K: Kollman Fran; po 10 K: Pavel Seemann, Ivan Jelačin, Josip Lavrič, grof Wallis, baron Schwarz, Oblak Viktor, N. Golob; po 5 K: Traun Jakob, Franc Kramar, Ivan Erbežnik, Terezija Vrtačnik, N. Čad; Antonija Gutnikova Ivan Končan, Slavko Novak, N. Peklaj, Anton Boc, N. Klemenčič, Anton Prebil, Knez Andrej, Oblak Franc, pevsko društvo »Zarja«; po 4 K: Ivan Marinšek, Ante Beg, Marn Alojzij; po 3 K: Likar Marija, Edvard Mesesnel, Ivan Pirnat, Pekle Anton, Josip Lojk; po 2 K: Rudolf Jurman, Oblak Ivan, Lenard Puch, N. Jerin, Primož Rožmanc, Heuffel Franc, N. Mihelčič, Kranjc Viktor, Grapar Anton, Rožnik Ivan; po 1 K: Pance Ivan, Pance Franc, Kovačič N., Stebi N., Burnik N., Ivan Starin, Erjavec Ivan, N. Mandelj, Avbelj Valentin; 40 vin.: Marija Marn; 30 vin.: Josip Čermak; obleko so darovali: N. Lavrič, Helena Steletova, Uršula Uranova; pecivo so darovali: grofica Wallis, N. Drobina. Odbor.

O. Bračko

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 12

priporoča prave fine francoske

parfume, bogato zalogo rokavic

in vse v to stroko spadajoče predmete v najtnejši kakovosti. Vnajna naročila točno in solidno.

Del. glavica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad K 8,000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

— 40 —

Pošastna senca se je zarisala v temi nad njim... Kolos se je bil z močjo pognal iz vod, da pokrije in potopi s padcem Hardy-ja. Tuleč krik je pietrga lnoč: »Imam te!... in zopet je vse utihnilo: Hardy se je bil zmeden poto il, Bois Redon je izginil za njim.

Voda se je zalovila. Hardy je takoj poskusil priti na zrak, pa pri vsakem poskusu je zadel ob roko, ki ga je lovila, na obilno telo sovražnika, ki ga je neumorno iskal... Hardy se je dušil, galgal, pri koncu s svojimi močmi... poslednjikrat se je zagnal, oprostil se je in prišel na površje. Sovražnika ni več videl. Samo instikt ga je še vzdrževal in vodil... Ne daleč od njega na levo se je dvigala senca, ogromski tantom in se zdel, da se zanima za to dramo.

Hardy je spoznal fantom: stolp Nesle je bil to. S kratko sapo, z izgubljenimi očmi se je trudil s poslednjimi močmi in čutil, da pristaja, da se bliža bregu... Ni mogel več — za seboj je zasilal nekaj, kar mu je sledilo, stopilo iz vode v istem času, kakor on... Nenadoma je silno zabrnol v gluho noč debeli luvrski zvon; ura je bila pol. Hardy se je stresel od pete do temena in imel zadnji vtis kakor da ga je udrihnil tolkač debelega zvona po tilniku V istem hipu se bil zgrudil; padel je po dolgem in obležal na pesku, brez diha, brez življenja.

Bois Redon se je ustavil, težko sopol, godrnjač in se otesal. Pokleknil je na pesek in mrmral — bog ve kaj — proti potrebi, ubijati ljudi, ne da bi se prelivala kri; nenadoma pa je vzkliknil: »Hudirja, mrtev je!...

Kupujte „Dan“!

Lepo stanovanje

3 sobe itd. v I. nadstropju v prijazni Novi ulici 3 je takoj ali za pozneje poceni oddati. 100

Minka Kocjan

Sv. Petra cesta št. 28.

nasproti „Zlate kaplje“

priporoča veliko zalogo kirurških obvez, priprav za bolnice, porodnice, novorojenčke, največja izbira sesalk (Foperl), vse potrebščine za babice, gumijaste in druge specialitete. Izposojevanje tehnic za novorojenčke. 659 B

Česke bliščeče brikete,

Šlezjske fine brikete,

Fine štedilniške brikete,

Česki visokoplamteči premog,

največje in najcenejše vrčine, priporoča

J. Paulin, tu, Nova ulica 3.

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

SITAR, Florjanska ulica.

BLAZNIK, Stari trg.

NAGODE, Mestni trg.

KANC, Sv. Petra cesta.

TREO, Sv. Petra cesta.

KUŠAR, Sv. Petra cesta.

PODBOJ, Sv. Petra cesta.

ELSNER, Kopitarjeva ulica.

BIZJAK, Bohoričeva ulica

REMŽGAR, Zelena jama.

SVETEK, Zaloška cesta.

JAMŠEK, Tržaška cesta.

JEZERŠEK, Zaloška cesta.

LIKAR, Glince.

STRKOVIČ, Dunajska cesta.

STRAVS, Škofja ulica.

VI.

Hardi de Passavant.

Hardy se ni dolgo nahajal v nezavesti. Ko so se mu povrnil občutki, je spoznal, da je ležal raztegnjen na hrapavi deski, ki se je nalahko gugala, in slišal je šumljajoče pluskanje vode, ki se je odtekala v pravih prestankih; odpiral in zapiral je oči; kakor v viziji je natančno zaznal dve črni senci, sedeči druga ob drugi na klopi in glavo, ki se je sklanjala nad njim... in zavest se mu je vrnila; nahajal se je v čolnu z dvema veslačema in z nekim, ki ga je stražil.

Zakaj v čolnu? Kam ga peljejo?...

Zopet je odpiral in zapiral oči. Vsa njegova pozornost se je koncentrirala na naklanjajočo se glavo. Hardy se je stresel. Na tem obrazu kolosa je bral z vso gotovostjo, da mu je bila tam zapisana smrt.

Zakaj pa ga ne umore?...

Kolos, ki ga je opazoval, je bil Bois-Redon. Premišljal je:

— Zakaj brez kaplje krvi? En sunek z rezilom in po njem bi bilo. In potem s truplom v vodo in z bogom na veke... K vragu, s tem Saitanom in njegovo peklenko obrtjo. Kraljica ne dela prav. Saitano je le anagram Satania... Satani... K vragu ž njim!... Nasilna smrt brez kaplje krvi!... Kaj naj počnem? Ali naj mu pridenem še en udarec po čepinji? Ali naj ga objamem za goltanec?...

Mislil je, pa že je bila misel prenešana z naglico, kakor bi mignil... niti reke bi ne dosegel v tem času. Če bi Bois-Redon ta trenu-

Hiša Saint-Pol.

10

Zaradi inventure prodaja Angleško skladišče oblek

Ljubljana, Mestni trg št. 5

vso izgotovljeno obleko za gospode in dečke
ter konfekcijo za dame in deklice pod glo-
boko reducirano ceno. O. Bernatovič.

Slovenci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Meto-
dove šolske družbe!

Sveže!

Vsak petek

Sveže!

jadranske in severomorske ribe.

V ponedeljek, sredo in soboto dunajsko-novomeške klobasice
in dunajski kruh. — Vsak ponedeljek praške jetrne in krvave
klobase pri trvdki

T. MENCINGER v Ljubljani,
Sv. Petra cesta.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani ima v zalogi in priporoča sledeče:

Jan Legova knjižnica: Rape: Dane. Cena 1 K. Slapšak: Turki pri Sv. Tihnu, ilustrovana knjiga. Cena 120 K.	M. Gregorič: Otroški oder, gled. igre za mladino. 150 K.	Štupar: 0 prvinah in spojinah, ilustrov. Cena 150 K.	Brunet: Telovadba. Cena 4 K.	Mešček: Beleške iz fizike in kemije. Cena 40 vin.	
Marolt: Zgodo- vinske učne si- ke. Cena 2 K.	Vizitke	Engelbert Gangl: Beli rojaki. Cena vezani knjigi K 3—, broširani K 260.	Kuverte s firmo	Kaj izide zopet ?	Trgovske račune
Knjižnica Učiteljskega konvikta: Julčka Mišnjakovega zbrani spisi I., II. in III. zvezek. Cena à 150 K. — Rape: Mladini. Cena 150 K. — Gangl: Zbrani spisi. I. zvezek. Cena 150 K.			Adamič: Slava Cesarju! Spevoigra za mladino. Cena 3 K. — Besedilo k Adamičevi spevoigri. Cena 10 vin.		Žirovnikove na- rodne pesmi. I. in II. zvezek. Cena à 20 vin.
Bretl: Kako si o- hranimo zobe. Cena 20 vin.	Vse predpisane in potrebne šolske tiskovine.	Razni napisi na lepenkah za šole.	Novo! Popravljal- na znamenja na tabelah.	Tabela o pravil- nem mešanju umetnih gnojil.	Vse tiskovine za knjižnice.
Uradne tiskovine za županstva.	Vse najnovejše ti- skovine za o- brtno - nadalje- valne šole.	Stereotipija	Litografija	Muzikalije	Založba knjig

V „Učiteljski tiskarni“ se tiskajo: Slovenski Branik, Dan, Učiteljski Tovariš,
Slovenski Ilustrovani Tednik, Rudar, Domače ognjišče, Zvonček, Popotnik,
Naša Bodočnost, Gasilec, Zarja, Tobačni delavec.

— 38 —

tek pogledal od blizu otroka, zapazil bi oni na-
tančni izraz, ki ga groza vtisne v človeško o-
bliče. Ali Bois-Redon se je bil zavrnil: odločil
se je. Udarec po glavi, opravi hitreje. Z grozno
mirnostjo je zavil rokav na desni roki.

Hardy je videl na tem obličju punčke smrt-
no misel, ki jo je spreletela; videl je strašno pri-
pravo; zdrznil se je; združil in napel je vso
živo moč duha, mišljenja, telesa in živcev. Dve
sekundi je to morebiti trajalo... Samo misel je
hitra.

— Tako ga ubijem! je zagodrnjal Bois-
Redon.

Vzdignil je pest — mesarsko pest.

V tem trenutku se je barka zagugala, ka-
kor zagnana tehtnica: veslača sta komaj zakri-
čala: ho, ho, zajeli bomo!... Bois Redon je ko-
maj zamahnil... S silnim pogonom je bil Hardy
naenkrat na nogah, podvojil moči in butnil v
kolos; padla je besna kletvica... in nato neko
telo v vodo... Hardy je bil skočil.

Trenutek pozneje so ga videli iz barke me-
redkim svetlikanjem na grebenih tekočih brazd,
ko je priplaval na površje. Eden iz med njih
je vzdignil veslo. Bois Redon pa je začasno pre-
stregel udarec in zagrmel:

— Brez kaplje krvi je bilo rečeno, tepec
prokleti!...

In skočil je iz čolna.

Čoln se je pričel počasi pomikati s tokom,
med dvojno mejo hiš, ki so kopale svoja znojja
v vodi reke, vsopredno s plavčema in bile
molčeče priče dogodka. Bois-Redon je pa za-
tulil:

— Ali ne bosta obrnila, kanalije!

— 39 —

Čoln se je obrnil, Bois-Redon je ostal brez
vsake možne pomoči. Ukazano mu je bilo, da
ga nihče ne sme videti, ko bo stopal v hišo v
ulici Auff Fèves.

Hardy je bil dober plavalec; odlikoval se je
sploh v vseh telesnih vajah; nasprotno se je
pa z veliko težavo naučil brati v stari mašni
knjigi, z roko pisani in okrašeni, kajti takrat
še ni niso znali mehničnim potom staviti in
tiskati. Hardy se je potapljaj in prihajal na po-
vršje in plaval z reko, ki je bila obdana od hiš
in bila brez nabrežja in brega. V spomin mu je
prišlo, da ne bo mogel preje pristati kakor pred
luverskim gradom ali pa pred neselskim stol-
pom. Nešteto krat je že preplaval razdaljo med
notrdamskim mostom in opekarnicami, ki so se
nahajale malo nižje od Luvra Kljub oslabelosti
radi udarca na glavo, je spočetka plaval z ve-
liko ročnostjo; v tej tmi, v tekoči, a plazeči se
in šumeči vodi pa je naenkrat začutil, da ne bo
prišel do cilja, da mu postanejo roke težke in
se mu krčijo prsti. In nenavadna podoba se mu
je pojavila pred očmi v trenutku ko je čutil, da
se potaplja; videl se je v isti reki pri belem dnevu,
pod žarečim solncem in z eno roko je podpiral
malo, čudovito lepo deklico, nosil jo je in plaval
proti bregu, hranjen pri močeh z edino mislijo,
da je samo za to na svetu, da brani in rešuje
— Roselys...

— Roselys! je zaklical v srcu. Kaj so storili
z njo? Da, živeti moram... za njo... Za Ro-
selys!...

In kakor podžgan od te misli, je začutil da
se umika slabost; nenadoma pa je zaslišal plu-
skanje vode za sabo; okrenil je glavo in videl...

„DAN“ se prodaja

v Ljubljani v sledečih tobakarnah:

JUŽNI KOLODVOR, na peronu.

DRŽAVNI KOLODVOR.

BLAŽ, Dunajska cesta.

SEVER, Krakovski nasip.

PICHLER, Kongresni trg.

ČEŠARK, Šelenburgova ulica.

DOLENC, Prešernova ulica.

FUCHS, Marije Terezije cesta.

MRZLIKAR, Sodna ulica.

ŠUBIC, Miklošičeva cesta.

ZUPANČIČ, Kolodvorska ulica.

PIRNAT, Kolodvorska ulica.

ŠENK, Resljeva cesta.

KOTNIK, Šiška.

TIVOLI, na žel. prel. pri Nar. domu.

KOŠIR, Hilšerjeva ulica.

STIENE, Valvazorjev trg.

SUŠNIK, Rimska cesta.

USENIČNIK, Židovska ulica.

KLEINSTFIN, Jurčičev trg.

KRIŽAJ, Sp. Šiška.

WISIAK, Gosposka ulica.

KUSTRIN, Breg.

TENENTE, Gradaška ulica.

VELKAVRH, Sv. Jakoba trg.